

داوا کردنی مافی ره‌وای کورد...

با حمد و سپاس به درگاه پروردگار بزرگ و با آگاهی و بینش تمام و طرد نژادپرستی و محکوم ساختن هرگونه تبعیض نژادی در سراسر جهان و نصب‌العین ساختن آیه شریفه: (إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىٰكُمْ)

ما اعتقاد راسخ داریم که حیات شرافتمندانه همه بشریت از هر قوم و قبیله تنها در سایه دین اسلام ممکن بوده و آزادی حقیقی فعالیت‌های فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی اقوام گوناگون و نه شکل سیاسی و رفرفمی آن، آنچنان که در بعضی از کشورها مرسوم است تنها وقتی حقیقت خواهد داشت که از محتوی عقیدتی که با فطرت بشری سنخیت دارد ناشی گردد.

استاد شهید مطهری علیه‌الرحمه در کتاب خدمات متقابل چاپ نخست نوشته‌اند: امام محمدغزالی نوشته است فرهنگ و معارف دین مقدس اسلام بر چهار ستون قرار دارد که سه‌تای آنها علمای دینی (دینوری، آمیدی و شهرزوریه‌ها) می‌باشند که کورد هستند اگر خدا آن‌گردهای دانشمند را باسلام عطا نمی‌کرد فرهنگ و معارف دین اسلام این چنین قوام و دوام پیدا نمی‌کرد، بلی خدمات اندیشمندان و علمای کُرد چشمگیر است مانند: فیلسوف تاریخ ابن خلکان متولد ۶۰۸ و متوفی ۶۸۱ ه‍.ق ابوعلی قالی دیار بکری متولد ۳۸۸ ه‍.جری و متوفی ۳۵۶ ه‍.ق. ابوفیدا ایوبی متولد ۱۲۷۳ متوفی ۱۳۳۱ ه‍.ق محی‌الدین خلطی که در رصدخانه مراغه با خواجه نصیرالدین توسی همکاری کرده است. ابن جنی مؤلف فقه‌الغنه - ابن صلاح، علامه ملا عبدالرحیم بارزانی نام دار به عراقی، علامه بیتوشی، ابن‌الحاج، ابوحنیفه دینوری که در علم شیمی صاحب‌نظر بوده و کشفیاتی کرده است.

ابن قوح، ابن‌أثیرها: (عزالدین، مجدالدین، ضیاءالدین) ابن‌سیرین، ملا ابوبکر مصنف که

بحدی تألیف دارد در دنیای امپراتوری عثمانی به مصنف شهرت یافته، ملا جامی، کورد علی متولد ۱۸۷۶ و متوفی ۱۹۵۳ میلادی، شیخ شرقاوی متولد ۱۱۵۰ و متوفی ۱۳۳۷ هـ.ق، ملا خدر رودباری متولد ۱۱۴۰ متوفی ۱۲۱۰ هـ.ق، ملا یحیی مزوری، شیخ محمد کردی، شیخ محمد برزنجی متولد ۱۰۴۰ هـ.ق، ملا عبدالرحیم مولوی کرد متولد ۱۲۲۱ متوفی ۱۳۰۰ هـ.ق، زهاویان، احمد فایز افندی حفید: (سید حسن گوله‌زهردی) نامدار، ملا احمد گورانی، علامه نوده‌ی، ابن رسول زکی ساوجبلاغی، شیخ احمد ملقب به لغتنامه متحرک، مولانا حکیم ادیس بدلیسی متوفی ۹۲۱ هـ.ق مؤلف کتاب هشت بهشت.

از عرفا: امثال تاج العارفین ابوالوفای کورد که حکیم سنائی که در وسط قرن ۵۲۵ و ۵۴۵ هـ.ق وفات کرده است در ستایش ابوالوفای کورد سروده است:

سالها باید که تا یک سنگ اصلی ز آفتاب

لعل گردد، در بدخشان، یا عقیق، اندر یمن

ماهها باید که تا یک پنه دانه، ز آب و خاک

شاهدی را، حله گردد، یا شهیدی را، کفن

روزها باید که تا یک مشت پشم از پشت میش

زاهدی را، خرقة گردد، یا حماری را، رسن

عمرها باید که، تا یک، کودکی، از روی طبع

عالمی گردد، نیکو، یا شاعری شیرین سخن

قرنها باید که تا از پشت آدم نطفه‌ای

«بوالوفا» ی - کُرد) گردد یا شود (ویس) قَرَنُ

همچنین شیخ جاگیرلو خلیفه بوالوفای کورد، شیخ ماجدی کردی، شیخ بطو یا شیخ مطر

بارزانی، یا مولانا خالد شهرزوری متولد ۱۷۷۳ میلادی و متوفی ۱۸۳۶ میلادی نامدار

به نسخه نابغه شیخ عدی حکّاری از اجلّه قرن سوّم و چهارم هق، هکذا شیخ کاک احمد شیخ متولد ۱۲۰۸ و متوفی ۱۳۰۵ هق، حسام‌الدین چلبی که مولانا جلال‌الدین رومی در ستایش او گفته است: (چلبی تو شاه و میری تو دستگیری). یا عارف ذیقدر حاجی ملا احمد (عارف) مجتهدی اهل تکان تپّه بوکان. یا شیخ شهاب‌الدین سهروردی از نواده‌ی امویّه متولد ۵۳۹ و متوفی ۶۳۲ هق که شیخ سعدی شیرازی در تعریفش سروده است:

مقالات مردان ز مردی شنو نه از سعدی از سهروردی شنو
مرا شیخ دانای مرشد شهاب دو اندرز فرمود بر روی آب
یکی اینکه در نفس، خودبین مباش دگر آنکه در جمع بدبین مباش

از فلاسفه امثال شیخ اشراق مؤلف کتاب حکمة الاشراق

از صحابی جابانی کورد و ابوبصیر ابن جابان الکردی که حافظ ابن حجر عسقلانی و تفسیر روح المعانی علامه شهاب‌الدین محمود آلوسی از آنها یاد کرده است. این ابوبصیر بعد از اینکه ایمان آورد به (حدیثه) به میان لشکر اسلام رفت که پس از مدتی سواران عرب بدنبالش نزد حضرت رسول‌الله آمدند و عرض کردند یکی از مواد قرارداد حدیبیه اینست که هر کس اسلام آورد و نزد شما آمد بما پس بدهید، حضرت رسول‌الله ابوبصیر را تحویل مأموران عرب قریش کافر داد. این ابوبصیر بعداً از دست آنان فرار کرد و در جبال ذوالمروه عده‌ای را دور خود جمع کرد و در نتیجه مقاومت، موجب گردید که این ماده از قرارداد به نفع اسلام لغو شود که نوشته شده بود) هر کس ایمان آورد باید به کافران پس تحویل داده شود که از آن ببعده هر مسلمانی می‌توانست آزادانه به میان مسلمانان برود. از امرا امثال صلاح‌الدین ایوبی که صلیبیون را به نفع اسلام مکرراً شکست داد. در کتاب جهان مسلمین تألیف شیخ مصطفی راهنما از کریم‌خان زند بنام گرد یاد شده است، با توجه به ظهور اینهمه اندیشمندان و خدمتگزاران به اسلام در میان ملت‌گرد و با توجه به آیه شریفه: (وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِیُبَیِّنَ لَهُمْ)

سوره‌ی ابراهیم آیه ۴ و با توجّه به آیه مبارکه‌ی (و مِنْ آيَاتِهِ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ اخْتِلاَفَ اللّٰسِيَّتِيكُمُ وَ الْوَاثِيكُمُ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لآيَاتٍ لِّلْعَالَمِيْنَ) و اصل پانزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که بر آزادی زبان و ادبیات اقوام ملی و محلی در کنار زبان فارسی در مدارس، تصریح می‌کند. ولی متأسفانه تاکنون فرصتی برای اجرای آن موجود نبوده است. یا اینکه امام خمینی رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران در ۲۶ آبان ۱۳۵۸ پیام تاریخی خود را صادر فرمود، این پیام، یک پیام اداری یا سیاسی نیست بلکه یک حکم شرعی است و بر مبنای روح اسلام و مطابق قرآن است که امام می‌فرماید: (اسلام بزرگ هرگونه تبعیض را محکوم کرده و برای هیچ قشری امتیاز مخصوص قائل نشده است تقوی و تعهد به اسلام تنها راه کرامت انسان است، در پناه اسلام و جمهوری اسلامی ایران حقّ اداره کار محلی و داخلی و رفع هرگونه تبعیض فرهنگی، اقتصادی و سیاسی مربوط به تمام اقشار ملت اسلامی است که یکی از آنها برادران کُرد است). امام بلافاصله بعد از صدور این حکم شرعی فرمودند: (حکومت موقت جمهوری اسلامی موظف و متعهد است که در اسرع وقت قانون و مقررات را که مربوط به آن باشد به یاری خداوند تدوین). همچنانکه میدانیم حکومت جمهوری اسلامی مطابق قانون اساسی میزانی است بر پایه ایمان به وحی الهی و نقش آن در بیان قانونها وضع گردیده است دولت در تکلیفی که بر عهده دارد اینست که حکم امام خمینی را که از روی وحی الهی است اجرا نماید.

تاریخ می‌نویسد در آوریل ۱۹۲۰ که پیمان (سقر) منعقد گردید در مواد (۶۲ - ۶۴) آن پیمان‌نامه حق تعیین سرنوشت برای ملت کرد در جامعه ملل متحد منظور گردید. قرارداد مذکور از طرف عثمانی و دول متفق بامضاء رسید. اما بعد از پایان جنگ بین‌المللی "ترکهای جوان" که در مرحله اول وعده‌های زیادی را به کردها داده بودند شانه خالی کردند، و نسبت به کردها درندانه رفتار کردند، بنا به نوشته جواهر لعل نهرو

نخست‌وزیر هندوستان در "نگاهی به تاریخ جهان" تورک‌های عثمانی بیش از یکصد و پنجاه هزار خانوار کُرد را قتل‌عام کردند و خانه و کاشانه آنان را آتش زدند و نابود ساختند. و کُردها را تبعید و آواره کردند. در عراق انگلیسیها حق تعیین سرنوشت را برای کُردهای عراق به رهبری شیخ محمد حفید منظور کرده ولی بعداً خود رهبران جنبش آزادیخواهی کُرد را تار و مار ساخت و حتی بارزانیها را در اثر حمله هوایی مجبور به (عقب‌نشینی) به ایران در سال ۱۳۲۳ شمسی کردند یا در زمان حکومت قاسم در ماده ۳ گفته شده بود که عراق از دو ملت کُرد و عرب تشکیل شده است و در زمان عبدالرحمن عارف توسط عبدالرحمن بزاز حقوقی ۱۲ ماده‌ای در مورد حق تعیین سرنوشت به کُردهای عراق تصویب شد و در سال ۱۹۷۰ میلادی نیز حکومت عراق اعلام خودمختار برای کُردها نمود. بعداً به صورت یکجانبه پیمان را نقض و زیرپا گذاشت. در ایران در زمانهای گذشته بخصوص در زمان رژیمهای طاغوت پهلوی وعده حق تعیین سرنوشت داده شد، اما همه آن وعده‌ها چندان پایدار نماند. در تاریخ ایران مسطور است که در حوالی ۹۶۲ ه‍.ق شاه تهماسب صفوی به امیر شرف‌خان بدلیسی مؤلف تاریخ شرفنامه که یکی از امرای برجسته کُرد بوده مأموریت می‌دهد که خان احمدخان گیلانی والی (بیه) در شمال در کنار دریای خزر را سرکوب و مطیع صفوی‌یان کند. امیر شرفخان این مأموریت را به خوبی انجام می‌دهد و همچنین رستم بیگ کُرد یکی از سران عشایر پرقدرت در زمان خویش دست شاه اسماعیل صفوی را گرفته و بر تخت نشانده است. با وجود این همین تاریخ شاهد است که شاه عباس صفوی هزاران کُرد را از رؤسای عشایر و کُردهای مظلوم قتل‌عام کرده است، جنایات حزب بعث صدام عقلی و ترک عثمانی و شاهان ستمکار و طاغوت ایران نسبت به ملت کُرد ستمدیده چنان عیان است که حاجت به بیان ندارد.

در میان مسائل مهم جهان اسلام معاصر، مسأله‌ای که تاکنون کمتر بدان توجه شده و یا

اسلام‌شناسان آن را دست‌کم گرفته‌اند و یا حتی از آن اظهار بی‌اطلاعی می‌کنند. مسأله‌گرد است. شاید بدانجهت است که این مسأله در میان حکومت‌های مستبد ترک و عرب و فارس قرار گرفته است و برای متخصصین این زمینه یک مسأله فرعی یا ثانوی می‌باشد. در بیروت پروفیسور توماس بوا سالها است درباره‌ی زندگی و ادبیات و مذهب‌گردها مطالعه و تحقیق می‌نماید. در لندن م. ت. ژ. - ادموند در مدرسه مطالعات شرقی و افریقایی کرسی‌گردشناسی دارد. - دن. گرامیری کُردی را در ۲ جلد نوشته، (آثار ژ. ر. دربور) برای مطالعه در زمینه ریشه‌نژادی کُرد، فوق‌العاده حائز اهمیت است.

ولادیمیر مینورسکی. و. م. واسیلی، نیکیتن متوفی بسال ۱۹۵۸ میلادی در دانشگاه لینینگراد روسیه در فرهنگ و نژاد کُرد تحقیقاتی زیادی را انجام داده‌اند. روزنامه جمهوری اسلامی نوشته بود که چهار جلد دستور زبان کُردی - به آلمانی در آلمان غربی منتشر گردیده و تاکنون ۴۶۵ نسخه آن به فروش رفته و در آلمان نیم میلیون کُرد سکونت دارد. در آلمان غربی مؤسسه زبان و فرهنگ کُرد برای تحقیقات کردشناسی و انستیتوی کُرد موجود است و استاد زبان و ادبیات کُرد، یکی از محققین کُرد بنام دکتر جمال نیز می‌باشد در لندن رئیس کرسی کردشناسی پروفیسور توفیق وهبی و... می‌باشد. در دانشگاه سوربن فرانسه تا چند سال پیش استاد تدریس زبان کُردی استاد دکتر کامران بدرخان بود و به محض اینکه فوت کرده کسان دیگری به جایش تدریس زبان کُردی را بعهده گرفته‌اند. در سوئد مؤسسه ادبیات و تدریس و چاپ روزنامه و کتب کُردی دایر گردیده است و روزانه به مدت پنج ساعت در شبانه‌روز به زبان کُردی در رادیو برنامه‌ی پخش شگرددو در فلوریدای امریکا کرسی تدریس زبان کُردی موجود است و مرکزی بنام مصطفی بارزانی تأسیس گردیده که هم جنبه اجتماعی، سیاسی و فرهنگی و بازرگانی دارد. گویا بهترین چاپخانه را برای انتشارات زبان کُردی در نظر گرفته‌اند، در امریکا - واشینگتن کرسی تدریس زبان و ادبیات کُردی تأسیس گردیده است و گویا به تازگیها نیز

در کانادا انستیتوی زبان و فرهنگ کُرد دایر گردیده است در فرانسه مؤسسه زبان و فرهنگ کُرد بنام بنیاد کُرد دایر می‌باشد.

بقول لسان الغیب خواجه حافظ شیرازی:

سالها دل طلب جام جم از ما می‌کرد آنچه خود داشت ز بیگانه تمنا می‌کرد!
ملت کُرد که به شهادت تاریخ از نژاد آریا و ایرانی می‌باشد و مسلمان و از بدو اسلام تاکنون آنهمه خدمات مشعشع را به جهان اسلام و به قرآن مجید و دین حنیف اسلام کرده است آیا باید بانتظار دیگران باشد؟ نه خیر ما باید با توضیح مسائل کُردها کاری بکنیم تا اولیای امر به واقعیت امر آشنا شوند تا با روشن بینی خود در باره‌ی اصل مسأله کُرد قضاوت کنند و لازم است که برنامه‌هایی ارائه دهیم تا راه رفع مشکلات هموار گردد. مسلم است اگر ما بتوانیم با عمل صالح که خداوند میفرماید یا ایها الذین آمنوا و عملوا الصالحات) بتوانیم قلوب ملت کُرد ایران را بسوی و برنامه‌های اصلاحی جلب و جذب کنیم پیام تاریخی ۲۸ آبان ۱۳۵۸ را که نسبت ملت کُرد صادر شده و از طرف دیگر نخست‌وزیر محبوب برادر مهندس میرحسین موسوی در مجله صنف شماره (۳۶) آذرماه / ۱۳۶۱ فرموده‌اند (... ولی متأسفانه از اول انقلاب تاکنون ما حتی یک مجله به زبان کُردی منتشر نکرده‌ایم... بهر تقدیر باید توجه داشت که یکی کردن فرهنگها نه انسانی ست و نه اسلامی و نه اصولاً امکان‌پذیر است. مبارزه با فرهنگهای گوناگون اقوام و ملل نه تنها مثمرتر نیست، بلکه جنایت نیز هست و در انتها موجب نابودی زمینه‌های واقعی اشتراک بین فرهنگهاست. البته باید گفت که خوشبختانه نظرات نخست‌وزیر محبوب با انتشار مجله‌های (ثامانج و (ثاوینه) سروه) به زبان کُردی تا حدودی تأمین گردیده است. با پیام ۱۳۶۵/۷/۳ نخست‌وزیر محترم کنگره فرهنگی ادبی کُردی در مهاباد افتتاح و بر دل‌های مجروح کُرد ولو اندک مرهمی نهاد، پس بیائیم دست در دست هم بگذاریم و برای تقویت روح زمینه‌های اشتراک بکوشیم و آنچه در

قرآن و در اسلام و در پیام تاریخی ۲۶ آبان ۱۳۵۸ امام خمینی و در قانون اساسی نسبت ملت‌گرد گفته شده است عملاً نه با حرف اجرا کنیم. لذا برای تحکیم مواخات و همبستگی بیشتر پیشنهاد می‌نمایم:

- ۱- اجرای پیام تاریخی ۲۶ آبان ۱۳۵۸ امام خمینی
- ۲- اجرای اصل ۱۲ و ۱۵ و اصل ۱۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
- ۳- چاپ کتب و ایجاد مدارس به زبان کُردی در سطح ابتدایی در مدارس آموزش و پرورش
- ۴- استخدام کارمندان بومی و آموزگاران مدارس بالاخص مدرسین تعلیمات دینی...
- ۵- استفاده از وجود تحصیل کرده‌های بانفوذ کُرد در سطح رؤسای ادارات
- ۶- احداث مرکز چاپ و انتشارات به زبان کُردی در مرکز (تهران)، یا مراکز استان یا یکی از شهرهای کُردستان.
- ۷- احداث مدرسه بزرگ اسلامی و احداث مسجد جامع مخصوص اهل سنت در تهران
- ۸- احداث کرسیهای فقه اهل سنت در دانشگاههای تهران، الهیات، تبریز، ارومیه، سنندج، کرمان، ایلام، سقز، مهاباد
- ۹- هزینه نمودن بودجه سالیانه استانهای کُردنشین در امر عمران و آبادانی و بهداشت و... نه در امر بهره‌برداری نظامی
- ۱۰- تأسیس مرکز فرهنگی و انتشاراتی برای اهل سنت در تهران
- ۱۱- تأسیس امور فرهنگی و اجتماعی مردم کُرد در وزارت آموزش و پرورش وزارت ارشاد اسلامی، وزارت علوم و آموزش عالی.
- ۱۲- انتخاب چند نفر مأمور تایید شده اهل سنت بعنوان عضو کابینه دولت.
- ۱۳- احداث کارخانه‌های تولیدی و سرمایه‌ای در امر اشتغال مردم مستضعف کُرد و رفع محرومیت در مناطق کُردنشین.

- ۱۲ - انتخاب چند نفر مأمور تایید شده اهل سنت بعنوان عضو کابینه دولت.
- ۱۳ - احداث کارخانه‌های تولیدی و سرمایه‌ای در امر اشتغال مردم مستضعف کرد و رفع محرومیت در مناطق کُردنشین.
- ۱۴ - ایجاد دانشگاه، دانشگاه آزاد اسلامی، صنعتی، بهداشتی، پیراپزشکی در استانها و شهرهای کُردنشین.
- ۱۵ - ایجاد برنامه کلی و محلی به زبان کُردی در تلویزیون جمهوری اسلامی در مرکز و مناطق کُردنشین.
- ۱۶ - اجرای فرمان و صدور قانون تحصیل به زبان کُردی در مدارس مناطق کُردنشین.

صفحه ۱۴

چهارشنبه ۱۹ اسفند ۱۳۷۷

۲۲ ذیحده ۱۴۱۹ - شماره ۵۷۲۸ - سال بیستم

جمهوری اسلامی

تقدیر جمعی از نمایندگان استان کردستان از مترجم قرآن کریم به زبان کُردی

این نامه را نمایندگان مردم پیرانشهر و سردشت، مهاباد، سستدج، دیواندره، کامیاران، قروه، سقز و بانه، پاوه و جوانرود و ایلام امضاء کرده‌اند.

لازم به ذکر است ترجمه قرآن کریم به زبان کُردی سورانی توسط استاد ابراهیمی از علمای اهل سنت کردستان چند سال پیش انجام پذیرفته و با استقبال قابل توجه کُردزبانان سراسر جهان مواجه شده است.

بخش خبری: جمعی از نمایندگان کُردزبان مجلس شورای اسلامی ضمن نامه‌ای از محقق علوم قرآن جناب استاد، دکتر محمد صالح ابراهیمی (شه‌پول) مترجم قرآن کریم به زبان کُردی تقدیر و تشکر کردند.

در نامه این عده از ترجمه قرآن به کُردی به عنوان تلاشی سترگ و عظیم یاد شده و این اقدام ناشی از روحیه سرشار از عشق به خدا و ایمان به کلام جانبخش الهی دانسته شده است.